Inter HANSEATICAS Civitates & Reſpubl., poſt 4. Metropoles, olim & partim nunc

Principalium maximeque præcipuarum Urbium oppidorumve

BREMÆ,
HAMBURGI,
LUNÆBURGII,
HILDESHÆMII,
MONASTERII,
GOSLARIÆ,
TRESMONIÆ,
VRATISLANIÆ,
EIMBECCÆ,
DUDERSTADII,
NEOMAGI,
ARNHÆMIÆ,
ZUTPHANIÆ,
EMBRICÆ,
BOMMELIÆ,
HARDERVICI,
ELBURGI,
WAGENINGÆ,
&
THIELÆ,

Ddd. Conſulibus, Syndicis, Pēſionariis, Camerariis, Scabinis, & Senatoribus,

Hanc primam Specialis Tractatus ſuiquidem;

Viris generis, muneriſque,
Nobilitate, experientia, doctrinæ,
eruditionis & rerum uſu
Clariſſimis, eminentiſſimis,
Dnn., Fautoribus atque Amicis
omni obſervãtia ſtudio colẽdis;

S. C. P.

IOHANNES ANGELIUS
WERDENHAGEN,
I. C. C.

GENUS certe ſapientiæ uti tutiſſimum, ita etiam merito ſuaviſſimum à recte ſentientibus habetur, Viri Ampliſſimi, & muneris dignitate conſpicui, Fautoreſque optimi, quod quis aut experientia addidicit pie, aut exemplo aliorum in uſum ſuum ita pertraxit. Nam conſummatio ſapientiæ in ore fideli ſita eſt, ait *Eccleſ. in Syrac. cap.* 34. *v.* 8. & 9. Ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἔγνω πολλὰ, καὶ ὁ πολύπειρος ἐκδιηγήσεται σύνεσιν. ὃς οὐκ ἐπειράθη, οἶδεν ὀλίγα. ὁ δὲ πεπλανημένος, πληθυνεῖ πανουργίαν. &c. id eſt: *Vir edoctus, novit*

AD CANDIDUM LECTOREM, *de nomine Hanſa genuina explicatio.*

Mundus omnino diſciplina ſua juſta carere nequit, quum pertinax ea ſit ubique perverſitas mortalium, ut alias aut nequitioſa protervia, aut ſecuritate nimia in perniciem irrueret ſui ultimam.

DVÆ ſunt proinde Amice Lector, communiones, quæ ex totius mortalitatis & multitudinis eius Univerſitate, ſibi corpora quædam in Politia conſtituunt: quorum alterum ex legitima ordinatione naturæ, ceu iam in corrupto hoc vitæ ſtatu correctionem diſciplinarem accipit, iuxta Dei nutum enaſcitur: alterum vero in æmulatione aliqua, iuxta peculiaris intentionis inſtinctum, ſibi ſchematis formam potius acquirit, quam quod verum corpus repræſentare queat. Illud prius, veri regiminis dum modum ſimplicem ſequitur, Reipublicæ naturam rite in politica hominum converſatione induit: Atque proinde aut Monarchiam ſub dominatu unius, aut Polyarchiam progenerat. Hæc iterum duplicem Reipublicæ faciem, modo rite introſpciatur, oſtendit. Si enim ex ſuffragio omnium ſit, qui aliquam vitæ degenda

TRACTATUS SPECIALIS,

DE CIVITATUM HANSEATICARUM

Antiquo, celeberrimoque Fœdere, eius origine & fundamentali Conſtitutione vera:

PARS PRIOR, *alias reſpectu antecedentium* TERTIA.

PROOEMIVM,

Rationem connexionis indicans.

QVI tamdiu, quaſi dedita opera in hoc deſudarunt unice, ut tandem dulciſſima noſtra Germania in hanc, quam ante oculos nunc (proh dolor!) videmus, confuſionem, quæ proximo gradu ab ultima eius ferme ruina abeſſe apparet, pro-

nec non Magdeburg. cum Hamburg. pro libera navigatione in Albi. 624
Homagium Chriſtiano IV. Danorum Regi, & Iohanni Adolpho Ducibus Holſatiæ, An. 1603. menſ. Octobr. ab Hamburg. præſtitum. 632
Reſponſio Regis & Ducis fuit. 633
Extractum Reſolutionis Chriſtiani IV Regis Dan. Hamburgenſium Legatis Hoffniæ 29. Martij, An. 1620, data. 638
Reſolutio Chriſt. I.V. Reg. Dan. Deputatis Hamburgenſium 20. April. Anno hoc 1630. in in puncto repreſſaliorum aut repignorationis Gluckſtadij data. 643

CAP. XXII.

De reliquis Vandaliæ, in Mecklenburgo civitatibus, quæ fœdere Hanſeatico comprehenduntur, & earum origine paucula, cum nominis Hanſæ, Mecklenburgique explicatione; nondum rite enucleata. 649

CAP. XXIII.

De civitatibus Vandal. Hanſæ in Pomerania ſitis. 673

CAP. XXIV.

De civitatibus Hanſeatici fœderis in Boruſſia & Livonia ſitis & earum Metropoli ac Emporio univerſali & ſubordinatio Hanſæ. 713

FINIS.